

ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD) 12 maiu st. v. 24 maiu st. n.	<i>Ese in fiecare duminică.</i> Redacțiunea : Strada principală 375 a.	Nr. 19.	ANUL XXVII. 1891.	Prețul pe un an 10 fl. Pe $\frac{1}{2}$ de an 5 fl.; pe $\frac{1}{4}$ de an 2 fl. 70 cr. Pentru România pe an 25 lei
--	--	----------------	------------------------------------	---

Ion C. Brătianu.

(1821—1891.)

Marele fiu al României, bărbatul cel mai popular între toți românii, reprezentantul ideii românismului: Ion C. Brătianu, a încetat din viață sâmbăta trecută, 4/16 maiu, la via sa dela Florica de lângă Pitești.

Foia noastră nu este politică, nu ne mestecăm în trebile statului român; pentru noi este indiferent ori care partid apucă acolo frânele guvernului, tot ce ca români îi cerem fiecăruia din ele, este: sentimentul românismului. Și aici constatăm din capul locului, că dintre toți bărbații de stat ai României, nici unul n'a reușit să exprime atât de perfect sentimentul comun, ca Ion C. Brătianu. El a fost prototipul ideii românismului.

Iată cuvântul, pentru care dintre toți oamenii mari de dincolo de Carpați, nici unul nu este atât de cunoscut, atât de iubit și stimat, în toate unghiurile locuite de români, cum a fost dânsul.

Din tinerețe și până 'n sfârșit, stând necontent în serviciul țării sale și al nămolului său; luând parte la seversirea tuturor actelor mari, începând din timpurile de restriște ale României și până la proclamarea regatului independent: Ion C. Brătianu cu tot drep-

tul se poate numi unul din fundatorii statului român. La mórtea lui dar întreaga Românie, totă națiunea română îmbracă doliu. Marele patriot inse n'are nevoie de alt discurs funebru, decât acela al plânelor tăcute, al siróielor de lacrimi, cari vor curge din ochii tuturor românilor din țeră și de pretotindene..

S'a născut la 1821 în orașul Pitești, cuib al ideilor liberale. Fiu de boer, Ion C. Brătianu s'alăpădat totuș din tinerețele cele mai fragede așa dicând, de privilegiile boerești, pentru ca să lupte din o adâncă și inteligentă convingere, pentru democrație.

În etate de 16 ani a intrat pe cariera militară și după trei ani s'a dus la Paris să-și completeze studiile. Studiă în deosebi istoria, economia națională și arta militară.

În 1848, februarie, izbucnind la Paris revoluțiunea francesă, dânsul împreună cu frate-seu Du-

mitru luă parte în luptele dela baricade. De acolo grăbi la București, unde românii cei mai liberali și devotați patriei organizară un comitet revoluționar; în memorabila și de 11 iunie proclamându-se revoluțiunea, el, făcând parte din căpeteniile revoluției și cunoscut prin-

ION C. BRĂTIANU.

tre cei mai populari oratori din acele timpuri, deveni unul din cei patru secretari de stat ai guvernului provisor, mai apoi prefect al poliției.

După năbușirea mișcării dela 1848 a fost exilat. Timpul pribegiei și l'a petrecut la Paris, unde a făcut cunoștința celor mai distinși diplomați, chiemându-le luarea aminte asupra României și luptând cu condeii pentru drepturile țării sale. A scris mai multe broșuri, dintre care cea mai însemnată a fost »Memorialul asupra imperiului Austriei in cestiunea Orientului.«

Pe timpul petrecerii sale la Paris avuse și un conflict cu poliția, iar tribunalul corecțional il condamnase la închisoare de trei luni și la amendă de 300 franci, pentru un deposit de presă secretă. In închisoare a scris »Istoria României«, care inse nu s'a publicat.

La 1856, s'a rentors in țără și ca deputat in Divanul ad hoc a reintrat in șirul luptătorilor in contra privilegiilor, pentru egalitatea tuturor românilor și pentru unirea principatelor. Tot pe timpul acesta a publicat un memorial asupra situațiunii României in urmarea tractatelor dela Paris.

In scurt timp, după convenția dela Paris, doue din dorințele sale se realisară: privilegiile se desființară, egalitatea inaintea legii se decretă; unirea se făcu și ea nu peste mult

Sub domnirea lui Cuza, Ion C. Brătianu a ajuns ministru, dar numai o lună. La 1863 a făcut opoziție guvernului. La 3 august 1865, izbucnind rescôla din București, a fost arestat, dar nu peste mult eliberat.

La detronarea lui Cuza a avut parte însemnată, asemenea și la alegerea lui Carol de Hohenzollern, pe care il însoți și la mergerea sa in țără. Și tocmai din momentul acesta datăză actele lui cele mai mari, cari i-au dat binemeritul nume de Cavour al României.

Constituția din acel an deschidând porțile vieții publice elementelor democratice, a dat o forță nouă șefilor democrației. După ce luă parte, scurtă vreme, la ministerul de coalițiune, care urmă după urcarea pe tron a Domnului Carol, I. C. Brătianu ajunse la putere intr'un minister curat liberal la 1 martie 1867, ca ministru de interne. La 4 august acel an a dimisionat; a reintrat in minister la 27 octombrie 1867, la finanțe, apoi iar la interne.

La 15 novembre 1868 cabinetul liberal a dimisionat și I. C. Brătianu a început să facă opoziție cabinetului liberal-conservator presidat de principele Dimitrie Ghica.

A treia oră a vinit la putere la 27 aprilie 1876, luând portofoliul finanțelor și la 24 ianuarie anul următor devine președintele consiliului și păstrând portofoliul finanțelor. Dela anul 1876, Ioan C. Brătianu devine cu adevărat șef autorizat al partidului liberal și stă la putere până la 18 martie 1888.

In răstimpul de 12 ani, activitatea și puterea de guvernare a acestui bărbat de stat au fost uimitore. Trecând aprópe pe la tóte ministerele, de câte doue și trei ori, Ion Brătianu nu permitea să se facă nimic fără încunoștințarea și autorizarea sa. Se póte dice, fără esagerare, că in timpul celor 12 ani de guvernament, capul seu a lucrat și cugetat pentru toți miniștrii câți au fost chieși la aceste demnități inalte.

Ion Brătianu a fost un șef autoritar, și mulțumită numai acestei calități, a știut să însufle respect, admirație și să impună o disciplină cum rareori se întelnește intr'un partid politic.

Răsboiul fericit din 1877, vitejia soldaților români, indeplinirea a doue mari acte politice, ca de-clararea independenței și proclamarea regalității, au

intărit pe Ion Brătianu la putere și l'a înnașat tot mai sus in prestigiul opiniunii publice române și străine.

In anii din urmă ai guvernării sale, unii din consoții sei de luptă, in frunte cu C. A. Rosetti și cu frate-seu Dimitrie Brătianu s'au despărțit de dânsul, Partidul liberal s'a sfâșiat și Ion C. Brătianu, din cauza greșelilor acelora cari l'au încungiurat, a fost nevoit a se retrage dela guvern.

De atunci a trăit mai mult retras la via sa Florica. El a murit, dar memoria lui va fi eternă.

Rochița.

— De Eugène Manuel. —

Gin mansarda 'ntunecósă, in al ei ingust cuprins,
Se certau el și cu dânsa intr'un chip de tot aprins.
Se culcase, diminéța, prididit de beătură,
Iar acum se deșeptase, arțăgos și făcând gură,
Cu privirea zăpăcită, ca un om încă nu tréz.
Când se 'ntinde la odihnă lucrătorul la améq,
Lui i se făcuse fóme; dar, neavând de cheltuélă,
Nu-i gătise ađi nevêsta. Casa 'n neorânduélă
Le erá; iar pécâtosul, cu tertipuri de mișel.
Aruncând pe dânsa vina, să se curețe vrea el.
— Unde mi-ai fost pân' acuma, pentru ce n'ai stat acasă ?
»Ved, d'un cârd de vreme 'ncóce, că de mine nu-ți mai pasă!«

— M'am fost dus să-mi cat de lucru, căci pe când să bei tu stai,

»Trebui pâne pentru gură, și, de-i frig, foc va să ai.«

— Fac așa precum mi-e pofta!

— Am să fac și eu ca tine.

— Și iubesc . . .

— I se va face cuiva milă și de mine,

— Ticăloso!

Și insulte, răcnete făr de stérșit,
Curg acum din al lor suflet de miserie 'năcrit.

Ce cuvinte aspre, grele, cu 'nțelesuri sângeróse,

Mii păreri de reu cumplite, perspective fioróse,

Amintirea fericirii ce din viétă le-a perit! . . .

— Dar la ce atăta zarvă! strigă dânsul plictisit.

»Mi-e destul de când cu tine me tot cert mereu intr'una,

»La ce să-mi mai sparg eu capu astăđi, mâne, totdeuna ?

»Minunată casă facem, ce e drept, nu e pécát:

»Trăind astfel, de viétă eu de tot m'am desgustat! . . .

»Ce să mai cat in acéstă uriciósă încăpere,

»Unde trîștea mi-e 'mpotrivă, adăpându-me cu fiere

»Nesfêrșitele necasuri,«

— Te pricep, răspunde ea.

»Să ne despărțim, prea bine, asta-i și voința mea.

»Ne amenințăm d'a surda de o vreme 'ndelungată.«

— Am avut multă răbdare,

— Trebui s'o stêrșim odată

— Asta nu mai e viétă.

— E un chin.

— Infern curat.

— Du-te dar, îi dice dânsa, du-te, căci m'am săturat.

»Îți dau drumul și-mi iau drumul, să fim liberi fiecare.

»Ți-am muncit destulă vreme. Mi-oi găsi eu de mâncare

»Singură cu aste brațe, singură cu ochii mei;

»Du-te unde te aștéptă haita cea de derbedei

»Și să dormi prin cărciumi nóptea, unde-ți treci timpu

'n beție;

»Ușa mea d'aci 'nainte nu-ți voi mai deschide ție!«

— Bine! Dară ale casii nu cumva-ți trece prin cap

»C'o să ți le las eu tóte, dela tine ca să scap

»Numai cu ce am pe mine, ca ori-care cască-gură,

»Neluând nici chiar nimica ce-a mai rămas din strînsură ?

„Din tot ce se afl'acea, să-mi dai jumătate-ți spui.
„Să 'mpărțim. E-a mea avere!“

— Auđiți averea lui!

„Cine 6re pentru casă a mucit pe ne'ntrecute?
„O s'ermenele dichisuri tot cu mâna mea făcute!
„Așă fie inse, haide! Să 'mpărțim, cum ăici, primesc,
„Ne vrënd nimic dela tine, căci străin te socotesc.“

Ș-amëndoi s'apucă 'ndată ale casii lucrșore
Să sucescă, să alégă, plini pe frunte de sud6re.
Zorul gr6znic de plecarea l'a cuprins p'al ei b'arbat,
Care mut, cu nerăbdare, nicidecum înduioșat,
Scotocind prin ladă, mėsă, rēsturnând ori-ce găseșce,
Fapta lui nelegiuită s'o sfērșescă se grăbeșce.

Tot îi revășit acuma in locașul urgisit,
Ce le-ar fi părut rai, p6te, decă s'ar mai fi iubit.
Ce privești ce de jale e amestecul din casă:
Pretutindenea pe scânduri, pe ferestre și pe mėsă,
Sunt grămeđi icide de rufe, iar dincolo alt ceva;
Fiecare, c'o ochire, își alege partea sa!

— Eu iau p'asta, tu p'ailaltă.

— Vreau paharul 6sta.

— Ține.

— Sfeșnicile pe din doue.

— Un cērșaf mi se cuvine.

Și se despărțiau smulgēndu-și tot sirmanul lor avut,
Făr d'a ținē 'n sēmă codul, de popor necunoscut,“

Își sfērșiseră 'mpărțela. Diua rece și 'nnotată
Și mai tristă făcea încă truda lor inverșunată.
Când, d'odată, dēnsul vede, intr'un fund de dulap, sus,
Pe o poliță mai naltă și mai de o parte pus,
Un pachet, o legătură. O ia ș-o desface iute.

— Ce-i aicea? rufe, ăice. Vrei să fie neșciute?

„Să vedem: rochie... scufă!...“ Tresărind inse tăcu.
Ochi in ochi își cată dēnsii: el ca și ea cunoscū,
Neatinse și in praful vremii repeđi adormite,
Ale unei copilițe moște scumpe, veștejite.

Amēndoi, prinși d'amintire, stau in loc uimiți și muți,
D'un fior de altă dată sunt in suflet străbătuți!

Fiica lor le stă 'nainte, rumenă și bucălată,
Cu rochița ei intēia ș-a din urmă, imbrăcată.

— Este-a mea! ăice b'arbatul, rochia la piept ăind.

— Nu, raspunde lui femeia, nu, repetă 'ngălbenind!

„Rochia de a mea mână e croită și 'ncheiată.“

— O voi eu, dă-mi-o deci mie!

— Niciodată, niciodată!

„Îți dau tot din astă casă, f6rte bucur6să eu,

„Numai rochia lasă-mi mie s'o s'arut mereu, mereu.

„Scump copil, pentru ce 6re Dumneđeu să-l ia la dēnsul!

„Mai trei ani sunt de atuncea și nu pot să-mi s'impēr
plānsul.

„Și ce blāndă și drăguță!... Vai, de când ea a murit

„Totul s'a schimbat in prēmă-mi; dar acuma... s'a
sfērșit...“

Șovāind inaintēză, hainele ia cu grăbire,

Iară dēnsul i le lasă fără nici o 'mpotrivire.

P'aste sfinte rēmășește ochii-i desnădăjduți

Stară vreme indelungă plini de lacrimi pironiți.

Apēsă cu foc pe gură-i rochia albă, mititică,

Șorțul și scufița fetii, petrecute cu panglică.

Apoi, tot p'aceleași cute, ea le strīnse la loc iar

Și le puse in dulapu-i, mururând c'un viers amar:

— O nu, nu, prea grele vorbe. Prea tārđiu te-arătaș mie,

•Copilița mea iubită!...“

— Prea tārđiu! Așă să fie?

Đice el cu isbucnire. „Și fiindcă s'arătă

„Dēnsa, care in potrivă tu veđi bine că ne stă,

„Căci să-i împărțim rochița dēnsa vrea să ne oprēcă;

„Și fiindcă al ei suflet vine să ne dojenescă,

„Vrei tu să me ierți acuma?... Nu mai pot să plec d'aci.,
Și 'n ochi lacrima căinței arđet6re-i rēsări.

— Plāngi? il intrebă femeia, mlădi6să 'n firea-i bună,
Ș-amēndoi ăic de odată:

— Să trāim iar impreună!

Nicolae Țincu.

Momente istorice.

Cap II.

§ 4. Situațiunea in Transilvania. Ținuta Ungurilor și a
Romānilor in 1860 până in octobree.

Precum in anii anteriori, așă și in tot decursul
anului 1860 ungurimea din Transilvania legată
prin fire inmiite cu cea din Ungaria, trāgea pas
din pas t6te informațiunile necesare spre a lucră
in bună înțelegere cu frații lor de un sange așă,
că aici nu se făcea nimic ce nu ar fi convenit
celor din Ungria. Se pornise și aici agitațiune mare,
inse numai la ordinile primite dela Pesta. Rig6rea
poliției impērăteșci mai eră încă tot cea absolutis-
tică, maghiarii inse șcieau să o desj6ce in multe mo-
duri. Așă de es. ei in cestiu ni politice se folosiau
f6rte rar de poștă, ci se aruncau mai ales pe inse-
rate in căte o trășură ori incalecau calul și apucând
pe cărări laturale, pe unde nu eră calea jandarmilor,
ajungeau in cap de n6pte in vreo comună locuită de
unii conspirați, de unde apoi altul plecă in aceeaș
n6pte cu șcirea sēu instrucțiunea secretă, care intr'o
sēptēmână ajungea ca să fie cunoscută la t6tă ungu-
rimēa din acēsta țeră, iară noi o cunoșceam numai
tārđiu din rezultate. Când cu Requiem ținut pentru
Szēchenyi ne pomenirām că ne invită și pe noi ca
pe buni patrioți, ca să participām la acea demonstra-
țiune. La un bal dat in Brașov de cătră Reuniunea
femeilor romāne, acēsta fu surprinsă spre mirarea tu-
tutor cu venirea ca 6speți neinvitați a familiilor aris-
tocratice din Secuimea vecină. Primiseră adecă ordin
dela Pesta, ca să incēpă a fraternisă cu romānii și
să incerce a-i cāștigă pentru scopurile lor, fără ca să
producă ceva formulat gata, punctuațiuni, programe
sēu așă ceva.

In casuri de acestea romānii observând bine,
cum ungurii îi țin atāt de simpli și năuci, incāt ei să
dea cređemēt la ori ce vorbe g6le, in loc de a se
simți onorați, mai vērtoș se iritau in sufletele lor și
își vedeau de afaceri. Numai după alți vreo đece ani
s'au sculat și dintre romāni altă categoriă de 6meni,
cari au cređut orbeșce până ce s'au ars și fript tār-
tăreșce. Romānii mai țineau minte încă și un fel de
compliment nicidecum frumos și mai puțin creștinesc
auđit din bētrāni și anume cel unguresc, care ține,
că »ungurul tocma când iubeșce mai mult pe romān,
atunci să-l spēndure.« La acela romānul raspunde cu
altul ceva mai cruțator: »Când vei iubi mai tare pe
ungur, atunci să-i scoți un ochiu.« Acestea ăicitori
sunt caracteristice spre a judecă după ele gradul de
iubire dintre acestea doue pop6re. Să-i mai așlăți
părechia in Europa.

Tot așă semnificativă ni se pare și o infruntare
auđită dela popor din anii copilăriei n6stre, pe când
ne aflam in șc6lele gimnasiale dela Blaș intre anii
1824 și 1827. In comitatul Albei pe valea Mureșului
și a Tērnavei sunt mai multe comune rurale locuite
amestecat de romāni și de maghiari, cari decă nu se
află pe acolo și curți locuite de »nemeși«, trāiau in
bună pace unii cu alții și cu atāt mai neturburați,
cu cāt romānii șcieau din bētrāni, că o parte din
acei unguri inainte de a fi trecuți la confesiunea calvi-

nescă, fuseseră și ei români curați; iară pe unde se escă între ei vreo certyă mai seriowsă, audiai pe român strigând adversarului se: »Măi ungure, ce ai căutat pe aici? Du-te în Schitia de unde ai venit.«

Cine și când va fi spus acelor români, că de unde vor fi venit ungruii?

Dintr'odată cu alte demonstrațiuni se începură și celea cu costumele naționale; bărbații în așa numite atile și magiarce, nădragi (ciôreci) stîmți împetrițați cu șinore séu cum le dicem pe la noi, gaetane, cisme lungi pintenate, pelerii de care pörtă pe puste Ungariei oierii, porcarii și vácarii, iară pelerii cilindre ori unde vedeau pe la orașe și cetăți, le infundau pe capetele purtătorilor séu le trîntiau la pământ; dómnele scóseră la vedere de prin lădi vechituri, de care purtaseră mamele bune după mórtea împératului Iosif II și în mânia lui, iară acuma nepótele se purtau ungureșce, cu rochii scurte, cu șurță de înainte, peptare înguste, în loc de conciură mai modernă caite (Csepsz, Czepsze) întocma ca japănesele care vënd póme în piață, tóte acestea »in mânia nemților«, ca și cum immensa varietate de porturi moderne nu ar fi universale, adecă adoptate de cătră tóte popórele lumii care pretind óreșcare drept la civilizațiune, iară nu numai de cătră germani, pe când și modele în partea lor cea mai mare vin pe la noi din Franca și anume din Paris, de unde sînt aduse, apoi imitate și la Viena, iară de acilea în tótă monarchia; peste acésta tóte stófele și oricare parte constitutivă a portului unguresc până la cel mai ticălos gaetan, ori nasture, ac și ață de cusut, tóte sînt cumpérate cu sume de multe milióne din străinătate, dela Franca, Anglia, Germania, Belgia, Elveția și de airea; căci în Ungaria nu se face nimic din tóte acelea stófe, obiecte, unelte câte se cer la costumele ungureșci pentru clasele mijlocii și superiori ale țerei, și chiar pe corpul celor mai barbari locuitori ai pustelor vei vedé vestminte mai de serbătóre făcute din țeseturi străine, cum și nasturi, curele ș. a. Chiar și manufacturi ordinare, dară produse aici în țéră sînt eșite din mâni de națiuni străine. Eră lucru natural, că nebunia cu porturile ungureșci, care tot nu erau ungureșci, să-și alerge caii numai ca demonstrațiune revoluționară spre a băgă în spaimă pe cabinetul din Viena, séu decă s'ar puté, și pe locuitorii nemaghiari ai acestor țeri. Până la ce măsură au inspirat séu nu, grija la Viena demonstrațiunile ungureșci, se va vedé mai la vale. Incât pentru națiunile conlocuitoare, cochetăria cu acestea nu a durat nici-un an întreg. Cu esceptiunea unor ómeni cari nu învățaseră nimic din istoria patriei lor, le lipsiă și ori ce esperință personală, toți ceialalți întimpinau complimentele și promisiunile maghiare cu neîncedere ghiățosă. Unii iarăș, cu tótă neîncederea, avënd trebuință de funcțiuni, nefiind în stare să prevédă unde vor eși lucrurile, au socotit să se alle bine atât cu Michail arhangelul cât și cu Belzebug.

Incât pentru români, poporul propriu, anume cel agricultor, îndată ce a observat acea activitate febrilă și acelea demonstrațiuni larmóse din 1860, s'a implut de grije mare, și audiai pe ómeni improspetându-și în memorie crudimile și tot vandalismul din 1848/9. Se lățise din nou faima, că domni feudalii lucră pentru restaurarea iobăgiei cu munca de 104 zile și decime din tóte productele. Acea faimă își luă nutrement periculos dintru odată dela purtarea ungrimei și dela vreo trezeci de mii procese urbariale grămădite și pendente pe la tribunale, la guvern și la ministeriu, intentate în mare parte sătenilor de cătră domni sub titlurile ardelene cunoscute, de țileri, curialiști, lacsaliști, lazuri (extirpationes) de

păduri, restanțe, decimi din vîi ș. a. în mai multe părți ale țerei vedeai mergënd sătenii la orașe spre a rugă pe câte-un român cărturar »pentru un cuvënt bun«, precum diceau ei, adecă țeranii totdeuna prepuitori, voiau să alle cam ce rele îi mai așteptă. În alte locuri pe unde ómenii vedeau câte un popă séu alt cărturar ținënd relațiuni amicabile cu unii maghiari, se trageau la o parte supérați, căci camera-derii de acelea nu le plăcea de loc.

Incât pentru suma întregă a inteligenței române, aceea eră mai tot cea scăpată din focurile revoluțiunii, înmulțită numai cu cât mai eșise pe deasupra în cei de cece ani din urmă, adecă tinerimea dintre 20 și 30 de ani, peste tot un număr pré modest, pe când s'ar fi cerut, ca în mijlocul acelor crise numărul inteligenței române superioare, peste tot în Ungaria, Transilvania, Bucovina să fie fost îndecit mai mare. Dară ori câtă eră inteligența nóstră în 1860, rola, problema, chiemarea ei nu mai putea fi cea din 1848. Partea cea mai mare a junilor căți remaseseră în viétă pe la 1860, se află aplicată în serviciul statului, cu existența asigurată, prin urmare mai toți și cu familii. Alții iarăș cu Simion Bărnuț, Aug. Tr. Laurianu, Al. I. Papiu în frunte trecuți până în a. 1852 mai ales în Moldova, unde nu erau veduți reu ca în Muntenia. În cleruri se simțiă lipsa mare de elevi candidați demni de a fi hirotoniți la mulțimea de parochii remase vacante după omórirea unui mare număr de preoți prin insurgenți în 1849. Mulți ómeni tineri se înrolaseră și în unele regimente. Nu ne ajungeau concurenți nici pentru serviciul statului. Chiar inse în timpuri normale și în țeri libere, bine regulate, se cere dela oricare popor cu aspirațiuni de libertate și de cultură, ca să aibă și un număr cât mai mare de bărbați în adevér independenți atât din punct de vedere al inteligenței superioare, al culturai și al rutinei politice, cât și din a starei materiale, scurt, câteva deci de mii familii, care n'au nici-odată nici-o trebuință de vreun salariu, subvențiune, favóre, patrocinu dela nici-un guvern și dela nici-o legislațiune. În 1860 acestea condițiuni esențiale încă tot ne mai lipsiau, încă și mai târziu peste 20 de ani în urmă. O parte mare din poporul țeran apucase a se restaură în cei de cece ani și a înaintă binișor; inteligența mult mai puțin, mai ales care cădea în afurisita bóla a unui luc demn de casa nebunilor.

În acea situațiune inteligența remase câteva luni de zile în pozițiune de observatóre liniștită la părere, iară în realitate fórte îngrijată și urmărind mersul afacerilor după putință din țiare, adecă pe cât permitea legea de presă absolutistică, fórte severă, pusă la bunul plac al poliției în Transilvania ca nicăiri airea, din care causă la cele doué țiare române »Gazeta Transilvaniei« cu »Fóia« sa și »Telegraful« român numărul abonaților scăduse până la câte 400, iară din o cifră minimă ca acésta pentru aprópe trei milióne de suflete puteai combină pe sigur la cumplita întunecime care domniă în cele mai multe regiuni locuite de români, pe unde nici cu ajutor de patru mii de abonați, bunii cetitori, nu poți străbate nici în de cece ani prin întunerecul noptii sufleteșci, mai ales din punct de vedere al politicei actuale militante; de aceea nici să nu se mire nimeni de lipsa unei educațiuni politice sănătoșe, care se simțiă cu durere în fiecare ție. Ómenii se desvêțaseră sub absolutism de a conversă despre cestiuni politice, cei mai mulți cărturari nici nu citiau nimic; anume funcționarii români, cu puține esceptiuni, nu cutezau nici să ție, de es. »Gazeta«, nu numai din cauza că la ortodocși fusese afurisită și oprită prin cercular episcopesc din dec. 1855, ci și pentru că nici guvernului austriac nu-i plăcea să vedă pe funcționarii de națio-

nalitate română cetind câte ceva românește, curat așa precum nu place în epoca de față nici guvernului actual unguresc nici să audă de vreo lectură românească. Din prilejul importantele debateri dela senatul imperial immulțit abia pătrundea ici-colo câte o rață de lumină prin câte o epistolă privată. Nici chiar episcopul nu află de bine a se increde poștelor cu cabinet negru. Noi nu aveam în Viena, cum aveau maghiarii și sașii, bărbați unul ca unul independenți, așezați în capitala imperiului, cari să ne informeze

Vânătoarea reușită.

— Veți ilustrațiunea de pe pagina acesta. —

Nunumai oamenii fac vânătoare, animalele asemenea au obiceiul acesta. Și aici trebuie să constatăm din capul locului, că vânătoarea lor mai de multe ori izbutește mai bine decât a oamenilor. Causa e dublă: întâiu, pentru că ele nu satisfac numai o pasiune, ci își caută prin acesta hrana; a doua, pentru că ele sunt mai răbdătoare, cunosc mai bine nunumai cul-

VÂNĂTOAREA REUȘITA.

și pe noi în tot timpul despre toate fazele prin care trecea guvernul și chiar monarchia întregă, cum și despre cabalele câte se țesau în regiunile superioare, între aristocrații de diverse naționalități și de doctrine politice, maghiari, cehi, germani, italieni. Un singur om era pe acel timp în Brașov și vreo doi în Sibiu, cari se aflau în pozițiune de a primi dela Viena unele știri, care apoi se și adevărau.

George Barițiu.

cușul, dar și firea animalelor asupra cărora țin vânătoarea. Între toate fierele înse, dădă nici una nu este atât de iscusită în ale vânătoarei, ca vulpea. Fățarnică, stăruitoare și crudă, ea dă pept cu mii de pedece, nu obosește de fel și nu se alină până ce apucă prada dorită. Ilustrațiunea acesta înfățișează o vulpe, care la marginea lacului a ținut vânătoare de rațe. Île și nopți a pândit ea acolo tot însă, dar în stersit a izbutit. Rața a căzut jertfă. Și vulpea o duce fericită la culcușul ei.

Mórtea lui Ion C. Brătianu.

Sâmbăta trecută, la 4/16 maiu, după ce foia noastră a fost tipărită și espediată, primirăm șcirea, că Ion C. Brătianu a încetat din viață în dimineața acelei zile, la 3 ore și 5 minute, la via sa Florica dela Pitești, incongiurat de soția, copiii și ginerii sei, de dnii Dumitru Brătianu și Gr. T. Brătianu, de doctorul Assaky, de dnii D. A. Sturdza, Eugeniu Carada și G. C. Cantacuzino.

De și de mai multă vreme suferia și slăbia din zi în zi, totuș începuse a merge spre bine și eră hotărât să meargă la București zilele aceste, de unde să plece în străinătate pentru o cură radicală. Înainte de plecare inse a făcut o baie caldă și apoi s'a culcat. O ferăstră fiind deschisă, a adormit fără să se bage de seamă. Când s'a sculat, s'a găsit cuprins de o recelă, care i-a complicat foarte grav bóla. La 10 maiu n. séra și la 11 maiu n. dimineața eră așa de reu, că toți perduse ori ce speranță. S'au chemat îndată doctorii Cantacuzino și Stoicescu din București, precum și dr. Calender tot de acolo, cari i-au dat apoi ingrigirile putincioșe. De atunci apoi ilustrul bolnav când a fost mai bine, când mai reu. Ba eră un timp, când s'a sperat totala lui vindecare. Durere, această speranță nu s'a realizat.

Agonia a durat 30 de ore. N'a mai putut vorbi de joi. De vineri la 10 ore séra agonia a devenit foarte grea.

După mórte dl dr. Assaky a dresat următorul »Act de deces:« Subsemnatul dr. în medicină certifică, că dl I. Brătianu, în etate de 70 ani, a sucombat astăzi la 4/16 maiu la orele 3 și 5 minute dimineața la via Florica, în urma unei arterio-scleroze cu accidente acute în circulația cerebrală. Florica, 4 maiu 1891. Dr. Assaky.»

*

Regele Carol I, înștiințat de mórtea fidelului seu consiliar, a trimis următoarele depeșe:

»Domnului Dumitru Brătianu, Gara Florica.

»Simt adânc împreună cu dvóstre și întreaga familie a scumpului dvóstre frate, marea pierdere, de care ați fost lovit. Rog pe Dumnezeu să ve dea tărie în această crudă încercare. Carol.»

A doua sună astfel:

»Dlui D. Sturdza, fost ministru, Pitești.

»Cu adâncă mâhnire am primit trista șcirea în încetării din viață a dlui I. Brătianu.

»România a pierdut un mare patriot și un însemnat bărbat de stat. Eu plâng un sfetnic luminat și un amic credincios, a cărui amintire va rămâne de-apururea întipărită în inima mea.

»Dómna Brătianu va primi o scrisóre din partea mea. Carol.»

*

Regina, precum și prințul Ferdinand, au trimis telegrame de condolență dómnei Pia Brătianu.

Iată depeșă reginei:

»Dómnei Pia Brătianu, Florica.

»Sânt cu inima lângă inima sdrobotită a dvóstre, a cărei durere este de toți simțită și jelită de întreaga țără.

»Cerul să ve ajute în această crudă încercare!
Elisabeta.»

Principele moștenitor a depeșat aceste:

»Dómnei Pia Brătianu, Florica.

»O durere nemăsurată a isbit familia domniei dvóstre prin încetarea din viață a scumpului dvóstre soț. Țera e greu lovită prin mórtea bărbatului, care a slugit-o în timp de o jumătate de veac cu toate puterile simțimentelor sale și cu totă lumina unei cugări patriotice. Unesc durerea inimii mele cu aceea a dvóstre și a întregii țeri, rugând pe Dumnezeu în nemărginita lui bunătate să ve mângăie în această durere, care a înfășurat în jalnicele sale cute ori-ce suflet ce simte românește. *Ferdinand.»*

*

Dl M. Kogălniceanu a trimis următoarea depeșă:

»Dómnei Pia Brătianu, Florica.

»Bolnav și eu, nu pot face alta decât să plâng, căci îmi lipsește chiar puțința de a alergă la Florica și a-mi lua adio dela acela cu care am lucrat jumătate secol și de aproape și de departe, nu pot a-ți da altă mângăere decât că porți numele înteiului cetățean al României. Dreptatea posterității începe de astăzi pentru Ion Brătianu. Omenii de astăzi și mari și mici pot fi ingrați pentru Ion Brătianu, istoria inse, și istoria cea nepărtinitore, aceea, care purcede din mintea și inima unei națiuni întregi, va păstră în litere neșterse memoria aceluia, care și-a pus numele în capul tuturor actelor mari naționale și politice ale renașcerii României, acest nume este al lui Ion Brătianu și dumneata ești ilustra sa veduvă. Găsește-ți mângăerea în acest nume neperitor și în lacrimile unei întregi națiuni, cari curg astăzi împreună cu ale dtale. *M. Kogălniceanu.»*

*

Clubul național-liberal a anunțat prin toate județele mórtea sefului seu prin următoarea telegramă:

»Astăzi sâmbătă 4 maiu la trei ore dimineața a încetat din viață domnul I. C. Brătianu.

»Cu densusul dispare bărbatul de secol cel mai ilustru în istoria și politica țerii sale.

»Cu densusul dispare o înaltă și nobilă espresiune a celui mai mare patriotism.

»Astăzi un mare gol s'a făcut în istoria și politica României. *D. Sturdza.»*

*

S'a telegrafiat de asemenea în străinătate la diferiți amici și personaje politice.

Un numer mare de telegrame s'au trimis din București și din totă țera familiei la Florica. Intre cei dintei cari au trimis telegrame de condolență, au fost dnii general I. E. Florescu actualul președinte al consiliului de miniștri și ministrul de interne dl Lascăr Catargiu.

Clubul liberal din capitală s'a îmbrăcat în doliu; o mare parte din comercianții bucureșteni au arborat asemenea drapele negre, tot așa s'a făcut și prin orașele provinciale. Dintre edificiile publice din București, pe cari s'au arborat drapele negre, amintim Academia Română, Banca Națională, Creditul rural, Creditul urban, Societatea Unirea.

Totodată clubul a hotărât a cere familiei decedatului ca înmormântarea să se facă în București. Cea mai mare parte a clubului a și mers la Florica.

*

Duminecă, la ora 1 după miezăzi, regele, însoțit de mai multe persoane, s'au dus la Florica cu un tren special, să vedă pe reposatul I. C. Brătianu și să facă vizită de condolență familiei.

La gara Florica, regele a fost întâmpinat de fiii lui I. Brătianu, de câțiva amici ai familiei. Regele s'a urcat în trăsură cu tinerii Brătieni și a mers împreună la locuința în doliu.

M. S. a stat câteva minute dinaintea cadavrului, a depus pe pieptul lui Ion Brătianu flori culese de densul în sera Palatului, și coroana de regrete a familiei regale. După acesta, M. S. a convorbit trei sferturi de oră cu dâna Pia Brătianu și s'a retras cu ochii plini de lacrimi, dând ultimul adio celui care a lucrat atât de mult la ridicarea României.

Fiii lui I. C. Brătianu au condus, împreună cu ceilalți asistenți, pe regele până la gară, unde suveranul și-a luat rămas bun.

Regele, înainte de a pleca dela Florica, a remis dânei Pia Brătianu o scrisoare autografă, care va fi un document prețios pentru familia marelui patriot, despre sentimentele pe care le are suveranul pentru I. C. Brătianu.

La ora 6 și jumătate s'a întors la București.

*

Asemenea au sosit la Florica o mulțime de amici și stimători din toate părțile țării.

Numerul cununelor comandate la diferite magazine a fost enorm . . .

De mult timp, România n'a avut așa doliu mare . . .

Cadavrul a fost inbalsamat de dâri Petri, Babeș și Calenderu . . . după ce înteu i s'a luat masca . . .

*

Guvernul a pus la dispoziția familiei 40,000 de franci pentru inmortare, ținând ca aceleași decore, cari s'ar fi făcut la București, să se facă ilustrului reposit și la Florica. Familia inse n'a primit acest ofert.

*

Dela Florica, unde a murit Ion Brătianu, cetim în »Universul« următoarea informațiune:

Pe un deal acoperit cu vii se găsește locuința retrasă a aceluia care fu Ion Brătianu. Arbori înfloriți o incongiură; locul de odihnă e liniștit și poetic.

Corpul este espus într'un salon modest; mobilierul este țărănesc Patul de mörte e tot ce se pöte inchipui mai simplu; frunze de castani și flori naturale acoperă patul pe care corpul odihnește cu o iconă pe piept. Patru luminări ard în giurul patului.

Figura mortului e senină. Nici o urmă n'a lăsat gravată pe dâna suferința fizică. Pare că citești pe ea liniștea ce intipărește conștiința unor fapte cu adevărat mari și liniștea de viitorul operei sale.

Dorința lui I. C. Brătianu, exprimată în mai multe rânduri, pe când eră încă sănătos, eră ca să fie inmortat la Florica. El iubiă acesta localitate, înteu pentru că aci inmortatase pe primul seu copil, pe fetița Florica, al cărei nume e dat localității, și al doilea pentru că aci și-a petrecut cu familia cei mai frumoși ani ai vieții sale, fie în zile de mulțumire, fie în zile de suferințe și persecuțiune.

Familia, scrie »Voința Națională«, ținând socotă de dorința întotdeauna exprimată de Ion Brătianu, de a fi inmortat la via sa dela Florica, în modul cel mai simplu, după cum în mod simplu a trăit totă viața, ferindu-se de pompe și ostentațiuni, a creșut, cu totă cererea respectuoasă a delegațiunii cetățenilor, să persiste în hotărîrea ei de a inmortat pe Ion Brătianu la Florica.

*

Inmortarea s'a făcut mercuri, 8/20 maiu, după mieșădi la orele 2 și jum. A fost grandioasă, asistând lume multă cum nu s'a mai vășut în România.

Diracțiunea căilor ferate a pornit începând de dimineță din București trenuri speciale pentru Florica, la intervaluri de câte o jumătate de oră.

A celebrat ênsuș mitropolitul-primat Iosif. Regele a fost reprezentat prin doi aghiotanți ai sei.

Cununi au fost fôrte multe. Au depus și trimis, între ceilalți, regele, familia G. C. Cantacuzino, Eugeniu Carada, familia Pilat, societatea de asigurare România, primăria capitalei București, comerțul capitalei, profesorii și elevii școlii de poduri și șosele, societatea Presei, Clubul liberal-național, societatea »România Jună« din Viena etc.

Dl colonel Papadopol, comandantul garnisönei din Pitești, a mers cu toate trupele locale la Florica, spre a face onorurile cuvenite la inmortare.

O mulțime de corporațiuni au fost reprezentate. Guvernul s'a reprezentat prin dâni ministrii C. Esarcu, C. Olănescu, general I. Lahovari și G. D. Teodorescu; senatul a delegat pe dl V. A. Urechia; Academia pe dl P. S. Aurelian; iar corpul diplomatic din București s'a dus în corpore.

Dece mii de cocarde de doliu au fost confecționate spre a fi împărțite persönelor cari vor asistă la inmortare. Apröpe la 1000 de cununi s'a trimis pe coșciug. Iar numărul depeșelor de condolență s'a urcat la 3000.

*

După terminarea serviciului religios, s'au ținut discursuri de cătră dâni: D. A. Sturdza în numele partidului național; dl P. S. Aurelian în numele Academiei, căci Ioan Brătianu i-a fost membru onor; dl V. A. Urechia în numele senatului; dl Vasile Lascari, în numele Gorjului, pe care Ion Brătianu îl reprezintă în senat; Eugeniu Stătescu în numele amicilor intimi; și alții.

După terminarea acestor discursuri, scrie »Universul« de unde scötem aceste informațiuni, sieriul dus pe brațe de rude și amici, fu transportat în deal, unde s'a depus în cavoul zidit alături cu mormântul în care odihnește Florica, fiica lui.

Oșele fetiței au fost exhumate și s'au depus în aceeaș gröpă, mărită și boltită.

Lângă mormânt se va clădi o capelă, după vechia dorința a repositului.

În tot timpul ceremoniei, buna rënduieală fu incredințată unei numeroșe delegațiuni, compusă din studenți și din membrii clubului liberalilor, cari purtară — drept semn de recunöșcere — doue cordele albe și negre, sub cocarda năgră cu marginea albă.

Jubileul de 25 ani al regelui Carol I.

— La București în 10/22—12/24 maiu. —

Vineri, sâmbătă și duminică din săptămâna aceasta, adecă tocmai în ajunul d'a eși numărul de acum al foii nöstre, s'a serbat la București jubileul de 25 ani al domniei regelui Carol I.

Pentru acesta serbare s'au făcut pregătiri mari la București și 'n țera întregă. Și decă nu intrevină mörtea lui Ion C. Brătianu, bucuria și veselie ar fi fost mai completă, serbătörea deviniă mai strălucită; dar astfel în mijlocul luminei, s'a ivit și umbra durerii.

Programa ce primirăm la începutul săptămânei este fôrte variată. După acesta, schițăm astfel decursul serbărilor.

*

În ajunul serbării, la 9/21 maiu, primarii comunelor urbane și rurale din totă țera, s'au întrunit la București.

În aceeaș seră s'a celebrat în toate bisericile din țera un oficiu religios.

La 8 și jumătate ore seră toate muzicele militare din garnisona București au esecutat retragerea cu facle la Palat.

*

Diua primă a serbării, vineri 10/22 maiu, re-
versatul țilei a fost salutat în capitală cu 3 salve de
artilerie, așa și în celelalte reședințe. La 9 și jum.
tote trupele garnisonei, școlile, corporațiunile, socie-
tățile se înșirară pe ambele laturi ale stradelor, ince-
pând dela palat, până la mitropolie. Pe crêsta colinei
șoselei mitropolitane se postară primarii comunelor
urbane și rurale. Pe trotuarele de pe șoséua mitro-
poliei elevele școlilor secundare și primare. În curtea
mitropoliei se aședară drapelele trupelor cari au luat
parte la resboiul din 1877 și o gardă de onóre cu
musica. La orele 9³/₄ corpurile statului și persoanele
invitate își ocupară locurile în biserica mitropoliei.

La orele 9³/₄ regele și regina porniră dela pa-
lat, împreună cu principele Ferdinand și cu principele
ereditar de Hohenzollern, în trăsura de gală, cu cor-
tegiu strălucit, anunțându-se plecarea cortegiului prin
101 tunuri.

Mitropolitul primat, incungiurat de clerul mitro-
politan și de ministri, intimpină pe Maj. Lor la in-
trarea bisericeii, unde se aflau soțiile dlor ministri,
președinții corpurilor legiuitoare, înaltele curți de cassa-
ție și de compturi, primarii orașelor. Mitropolitul pri-
mat presintă evangelia și crucea Maj. Lor. Apoi Maj.
Lor luând loc în biserică, începù Te-Deumul.

La finele Te-Deumului președintele consiliului
de ministri citi și presintă Maj. Lor documentul co-
memorativ al serbării, care, semnat de regele, regina,
principele moștenitor, de principele ereditar de Ho-
henzollern, mitropolitul primat, ministrii, președinții
corpurilor legiuitoare, primul președinte al curții de
cassație și al curții de compturi, primarul capitalei
și purtând sigilul statului, se incredință de regele dlui
ministru de culte spre a se păstră în archiva sta-
tului.

După seversirea Te-Deumului regele, cu princi-
pele Ferdinand și principele ereditar de Hohenzollern,
călări, împreună cu statul major regal, ministrul de
resbel, atașatii militari străini, precedați de toate dra-
pelele cari erau în curtea mitropoliei, cu musica sub
comanda unui colonel și de un pluton de gendarmi,
porniră spre locul unde se primi defilarea pe bule-
vard, în fața statuei lui Mihai Vitezul.

După M. S. urmă trăsura reginei, precum și
acele cu dómnele de onóre. Un escadron de gendarmi
inchise cortegiul regal.

În tot timpul până la ajungerea la locul de de-
filare, toate clopotele bisericilor din București au fost
puse în mișcare.

Defilarea se făcù în ordinea următoare: 1, Un
pluton de gendarmi călări. 2, Școlile militare cu mu-
sica elevilor dela Sulina. 3, Școlile secundare și su-
periore. 4, Corporațiile și diferitele societăți cu dra-
pele. 5, Armata, în capul căreia se aflau toate drape-
lele trupelor care au luat parte la resboi și cari se
înșirară, după ce au trecut pe dinaintea regelui, în
giurul statuei lui Mihai Vitezul.

După defilare, Maj. Lor s'au retras la palat.
Acolo se primiră: 1, Corpul diplomatic la 3 ore.
2, Stul sinod la 3 ore și jum. 3, Președinții corpurilor
legiuitoare și membrii senatului și camerei la 4
ore. 4, Înaltele curți de casațiune și compturi, curțile
și tribunalele la 4 ore și jum. 5, Tote ramurile ad-
ministrative la 5 ore. 6, Membrii Academiei, rectorul
universității cu decanii și profesorii facultăților, di-
rectorii școlilor publice secundare și primare cu tot
corpul didactic și delegațiunile tinerimei universitare
la 5¹/₂ ore.

La 6 ore mesă poporală dată de municipalitate
la ospetăria municipală. Sêra edificie publică și ora-
șul iluminat, asemenea și grădina Cismigiuului. În
principalele piețe și grădini publice cântară musicile

militare și lăutari. La 9 ore reprezentație de gală la
Teatrul Național după un program special.

Diua a doua sâmbătă 11/23 maiu. La 10 ore
Maj. Lor primiră reprezentanții diferitelor culte; dife-
ritele delegațiuni ale școlilor, etc.; corpul ofiteresc
al garnisonei împreună cu oficerii de rezervă.

În curtea palatului se aședară toate drapelele cu
gardele de onóre pe care regele le trecù în revistă
și în urmă primi defilarea lor.

La 2 ore Maj. Lor primiră consiliul comunal
din București împreună cu toți primarii comunelor
urbane și rurale.

La 3 ore visita primarilor la Ateneu.

La 5 ore mēsa primarilor la Cismigiu.

Diua a treia, duminică, 12/24 maiu. La 10 ore
și jum. serbarea copiilor la grădina episcopiei.

La 2 jum. ore cursele la hypodrom (alergările
de cai).

La 9 ore sêra mare foc de artificii la hypodrom.

În toate serile s'a continuat iluminatul prin oraș,
focuri de artificii la Cismigiu, și cântarea musicelor
și lăutarilor prin grădini și piețe publice.

FONDAȚIUNEA UNIVERSITARĂ CAROL I

»Monitorul« de duminică publică următorea
scrisóre a regelui adresată președintelui consiliului
de ministri:

Scumpul meu președinte al consiliului,

Peste câteva țile România va serbă a douedeci
și cincea aniversare a Dómnei Nostre.

Providența a voit acesta; din ziua când am
îndreptat primii noștri pași în această frumoasă țeră,
Ea a reversat cu imbelșugare binecuvântare sate
asupra faptelor noastre. Cu ajutorul Ei am putut stră-
bate această lungă trecere de vreme, incongiurat fiind,
din partea scumpului nostru popor, cu o incredere și
o iubire cari au fost respalata cea mai dulce a silin-
țelor noastre spre propășirea și fericirea lui.

Urmând pilda bunilor domni din trecut, și spre
amintirea faptelor implinite în acest pătrar de veac,
voim a înființă un aședământ spre binele tinerimei
universitare dela toate facultățile din țeră, al căruia
scop va fi de a procură studenților un loc de intru-
nire, inzestrat cu o bibliotecă tot'dauna deschisă,
unde vor puté satisfice iubirea lor de studii; de a
veni în ajutorul acelora dintre dênșii, cari întreprind
lucrări speciale sub direcțiunea profesorilor lor, séu
pentru tipărirea teselor; cum și de a se da subven-
țiuni acelora cari, din lipsa de mijloce, ar fi siliți să
întrerupă studiile lor în dauna culturai generale a țerei.

Spre îndeplinirea acestui scop, facem danie, de
pe acum, ministerului cultelor și al instrucțiunei pub-
lice o casă ce se va clădi cu cheltuēla noastră, după
planurile aci alăturate, pe un loc aședat în fața pa-
latului nostru.

Punem tot'dodată la dispozițiunea aceluiaș mi-
nister suma de 200,000 lei în rentă română 5 la sută.

Pentru ca acest aședământ să pôta luă desvol-
tarea dorită și să întindă cât mai mult efectele sale
binefăcătore, dorim ca el să fie recunoscut ca per-
sonă morală și ve rugăm, dle președinte al consiliu-
lui, ca, împreună cu colegii dvostre, să aduceți în
sesiunea actuală a corpurilor legiuitoare un proiect de
lege în acest sens.

Aședământul va purtă numele de

»FONDAȚIUNEA UNIVERSITARĂ CAROL I«

Cât pentru amēnunțele administrațiunei sale și
statutele după cari se va conduce, acestea se vor
ficsă mai la urmă.

Dorința Noastră, a reginei și a principelui moștenitor, este ca această fundațiune să contribuie a întări frăția prin tinerimea universitară și a hrăni simțimentul patriotic care înalță sufletul ei.

Alegând Noi ȋnși-Ne locul viitoarei clădiri, am voit ca ea să se ridice aproape de reședința Noastră, adică sub ochii și ocrotirea Noastră, fiind că vedem în tinera generație speranța patriei și unul din spriginele cele mai temeinice ale tronului și dinastiei Năstre.

Plin de incredere, că acesta a Noastră dorință se va implini, ve rog, scumpul Meu președinte al consiliului, să primiți incredințarea sentimentelor Năstre de înaltă stimă.

București, 3 maiu 1891.

Carol.

Sesiunea generală a Academiei Române.

— In 1891. —

VI.

Sedința din 4/16 aprilie. Dl membru corespondent I. Bianu prezintă înteiul numer din revista »Dania«, care apare în Copenhaga și este destinată studiilor de dialectologie și de traducțiuni populare daneze. Această revistă este redactată de dl prof. Kr. Nyrop, care a studiat în țără la noi limba română, credințele și literatura noastră populară; dsa trimitând Academiei revista sa, exprimă dorința a i se trimită publicațiunile făcute de Academie asupra obiceiurilor dela nunțile românești.

Dl Hașdău ȋice, că dl Nyrop este un erudit folklorist și scriitor cu renume european. Dsa este filoromân și a petrecut câteva luni de ȋile în țără. S'ar aduce un serviciu studiilor românești satisfăcându-i-se dorința exprimată.

Academia decide să trimită dlui Nyrop scrierile dlui Marian și a dșorei Sevastos despre nuntă.

Se citește petițiunea dlui Vasile Teotelecan, președintele reuniunii învățătorilor români din protopopiatul Clușului, prin care cere a se da pentru acea Reuniune unele din publicațiunile Academiei. Cererea se aprobă, rămânând ca delegațiunea să trimită publicațiunile, pe cari le va crede folositoare.

Dl D. Sturdza rostește următoarele cuvinte :

»Dlor colegi,

»Trei ȋile ne despart de 1 aprilie și cred că inima fiecăruia din noi e încă adânc mișcată de călduroasă și trumăsa serbare la care am luat parte.

»Imi veți da voie să nu me depărtez de această ȋi, fără a depune în mâinile Domniei Văstre o amintire despre dănsa.

»Păstrez de mulți ani în mâinile mele un odor prețios, o bucată din corăna marelui erou al nostru, Ștefan Vodă cel Mare și cel Bun.

»Aceste remășițe sfinte mi-au fost mie dăruite de scumpul și neuitatul meu amic, membru al acestei Academii, Alesandru Hurmuzachi, care a asistat la degroparea sfintelor morminte domnești dela Putna. Aceste remășițe sânt depuse într'o mică cutiuță de aur.

»Le-am păstrat ca niște moște neprețuite până acum, dar cred că nime nu le pōte păstră pentru vecinicie mai sigur decât Academia.

»Ve rog deci să primiți și să păstrați acest odor, ca o amintire a serbării năstre de douăzeci și cinci ani.»

Academia primește prețiosul dar cu recunoștință.

Dl V. A. Urechă ȋ exprimă ideea, ca Academia să mijlocască a se pune acesta neprețuită remășiță din

corăna marelui voevod în corăna actuală a regatului ca moște sfinte.

Dl Sturdza rōgă Academia să păstreze dănsa acesta reliquie și să nu o instrăineze nici odată și sub nici un motiv.

Academia aprobă părerea dlui Sturdza și decide ca prețioasa remășiță dăruită de dsa să fie păstrată în colecțiunile ei.

Dl V. Maniu cere a se pune la vot propunerea de a se alege dl Aurel Mureșan membru corespondent pentru secțiunea istorică, propunere asupra căreia votul dat în ședința precedentă s'a declarat nul, ne mai fiind membrii în numer suficient.

Dl Gr. G. Tocilescu dă citire raportului următor al comisiunii însărcinate cu formularea propunerii de a se determină numărul membrilor corespondenți : »Numărul membrilor corespondenți români se ficsază la 15 pentru fiecare secțiune, iar al celor străini este nelimitat.« Se va pune la ordinea ȋilei.

Se pune la vot alegerea dlui Aurel Mureșan de membru corespondent. Resultatul votului este : 13 voturi pentru și 10 contra. Dl președinte proclamă, că conform art. 10 și art. 7 lit. f. din statute, propunerea neintrunind două treimi de voturi, urmază a se supune unei noue votări în ședința viitoare.

Se pune la discuțiune raportul comisiunii pentru ficsarea numărului de membri corespondenți.

Dl Al. Papadopol Calimach ȋice, că propunerea comisiunii duce la modificarea art. 21 din statute, în cari numărul membrilor corespondenți se lasă neficsat ; așa fiind, dsa crede, că propunerea aceasta nu se pōte votă decât urmându-se conform prescripțiunilor art. 46 din statute, adică cu votul aprobativ a două treimi din numărul total al membrilor. Să se aștepte deci ca să fie de față toți membrii.

Dl P. Poni : Cestiunea este decât modificarea propusă atinge statutele seu numai regulamentul. Dacă ea este o modificare a statutelor, va trebui să se urmeze conform art. 46 ; decât inse este numai modificarea regulamentului, atunci ea se pōte votă conform art. 45 din statute, adică cu votul aprobativ a două treimi din membri preșenți în sesiune. Chiar în statute se allă inse dispozițiuni, cari arată evident, că propunerea făcută este o propunere regulamentară. Art. 21 ficsază numărul membrilor activi la 36, câte 12 de secțiune ; apoi adaugă, că pe lângă acestia Academia mai numără membri onorari și membri corespondenți. Art. 30 vorbind de membri onorari, spune că ei se aleg »fără numer determinat« ; dar art. 31, vorbind despre alegerea membrilor corespondenți, nu cuprinde nimic privitor la numărul lor, lăsând prin urmare ca acesta să se determine prin regulament.

Dl V. Maniu ȋice, că statutele au lăsat neficsat numărul membrilor corespondenți. Nu se pōte introduce în legile Academiei restricțiune în acesta privită, decât printr'o modificare a statutelor cu două treimi din numărul total al membrilor.

Dl Gr. G. Tocilescu arată, că propunerea comisiunii nu cuprinde nici o modificare a statutelor, ci numai o completare a Regulamentului și că prin urmare acesta se pōte face după art. 45 din statute.

Discuțiunea prealabilă se inchide.

Dl președinte dă citire următoarelor două propuneri depuse la biurou :

a, Propunerea dlui Tocilescu : »Adaosul propus de comisiune este o cestiune curat de regulament.«

b, Propunerea dlui P. Papadopol Calimach : »Spre a se votă limitarea membrilor, fie onorari, fie corespondenți, cari după art. 21 din statute nu se limitează, trebuie ca cestiunea să se vizeze după presecripțiunile art. 46 din statute. Comisiunea vorbește-

de modificarea regulamentului. Propun a se discută prealabil, decât statutele se modifică s'eu regulamentul.

Se pune la vot propunerea dlui Tocilescu, care se primește cu 11 voturi pentru, 9 contra.

Propunerea dlui Papadopol Calimach rămâne dela sine respinsă.

Se pune în discuțiune propunerea presintată de comisiune pentru modificarea Regulamentului.

Dl V. A. Urechia ȳice, că ori care ar fi obiceiul și regulele în alte Academii, noi, cari nu avem mulți învetați și muncitori în câmpul științei, ar trebui să lăsăm liber numărul membrilor corespondenți, pentru ca cu acest titlu să recompensăm pe cei activi și tot deodată să-i apropiam de Academie.

Dl Gr. G. Tocilescu spune, că motivele cari au indemnat comisiunea să presinte propunerea, au fost: că ori ce Academie are numărul membrilor corespondenți limitat; apoi acesta este chiar și spiritul statutelor nostre, cari prescriu precis, că numărul membrilor onorari este nedeterminat, ceea ce nu ȳice și despre cei corespondenți, lăsând ca numărul acestora să se ficeze prin dispozițiuni de regulament. Unele secțiuni ale Academiei au fost mai puțin darnice decât altele cu acest titlu; de aceea comisiunea crede, că ficsand la 15 numărul membrilor corespondenți romani pentru fiecare secțiune, se lasă destulă latitudine spre a se recompensă și distinge meritele personelor, cari vor dovedi activitate și valóre științifică pe ori și ce teren. În privința membrilor străini, comisiunea a creut, că este mai bine a lasa liber numărul lor, spre a se pute da acest titlu acelor, cari vor arătă interes pentru Romani prin scrierile și activitatea lor științifică.

Dl G. Sion nu să condus de oportunitatea restricțiunii care se propune. Cum a trăit Academia 25 de ani, pote trăi și de acum înainte. Când o secțiune ar propune pre mulți membri corespondenți s'eu ar propune persóne cari nu merită acăsta distincțiune, Academia nare decât să nu-i voteze.

Dl P. S. Aurelian: În tote instituțiunile străine, de stat, cum este Academia, numărul membrilor de tótă categoria este limitat; și numai prin mortea unuia se face loc pentru a fi ales altul. Acăsta este natural și logic și pentru noi, căci membrii corespondenți sunt pepiniera din care se aleg membrii titulari; de aceea alegerea lor trebuieșce incongiurată de tote garanțiile, ca ea să fie făcută după merite reale, iar numai prin favórea și stăruințele unui prieten. Dl Urechia ȳice, că navem mulți ómeni de știință; dar nu prin alegeri de membri corespondenți se vor înmulți. Chiar ușurința cu care se aleg câte odată membrii corespondenți, a făcut că acest titlu este considerat ca de o mică valóre. Dar pe cei cari lucreza, Academia îi incurageaza să lucreze? Nu. — Cei aleși membri corespondenți au fost prin acăsta toti indemnati să publice ceva? Nu. — Sunt membri corespondenți, cari de și au fost aleși, nu au făcut nimic și nici nau vinit cel puțin vrodată la Academie. Dar când Academia ar voi să dea o distincțiune cuiva, are puțina de a-i conferi titlul de membru onorar. Adesea ori se propun pre mulți membri corespondenți, și prin acăsta titlul își perde prestigiul. Toti suntem indulgenți, de aceea trebuie să ne limităm; trebuie să incongiuram Academia cu tote garanțiile pentru o bună și prosperă dezvoltare.

Dl D. Sturza ȳice, că pentru a se vede adeveratul înțeles al art. 45 din statute și 97 din regulament, este bine a se reaminti desbaterile dela 1879, când său votat actuala organizare a Academiei. Dsa citeșce textul acelor desbateri. Este cert, că numărul membrilor corespondenți nefiind limitat prin statute și nici declarat ca nedeterminat, avem dreptul a-

limită printr'un articol de regulament. Dsa observă, că înmulțirea numărului membrilor corespondenți atrage după sine pe lângă inconvenientul arătat de dl Aurelian și pe acela de a mări ȳilnic cheltuelile Academiei; și acăsta trebuie iaras luată în considerare. Decă se crede, că numărul de 15 pentru fiecare secțiune este pre mic, dsa sar invoi ca el să fie ridicat la 20, dar în ori ce cas numărul să se ficeze.

Dl General St. Falcoian este contra limitării numărului membrilor corespondenți. Statutele nu-l limiteaza; limitarea este prin urmare o modificare a statutelor și trebuie făcută după regulile stabilite pentru acăsta.

Dl Maniu ȳice, că Academia a fost până acum forte parcimoniala cu alegerea membrilor corespondenți și crede că nu este motivată tema, că de acum înainte se va abusa.

Dl V. A. Urechia nu primeșce critica făcută de dl Aurelian, că secțiunile literară și istorică ar fi fost prea darnice cu alegerile de membri corespondenți. Dsa arătă pe rend meritele celor aleși până acum și conchide, că bine să urmat și că va fi bine să se urmeze și de acuma tot așa.

Se pune la vot luarea în considerare a propunerii presintate de comisiune. Rezultatul votului este: 12 voturi pentru și 7 contra.

Dl președinte proclamând rezultatul votului, ȳice că propunerea să luat în considerațiune.

Dl Maniu contestă rezultatul proclamat de dl președinte și susține, că propunerea să respins, neîntrunind doue treimi din voturi conform art. 45 din statute.

Academia ne mai fiind în numer, ședința se ridică.

*

Sedința publică din 5/17 aprilie. Dl G. Barișin citeșce câteva capitole din lucrarea sa »Momente din istoria Transilvaniei« volumul III, care se află acum sub tipar. Autorul ne-a pus la dispoziție aceste capitole, pe care le și publicăm începend din nr. 17 al foii nostre.

LITERATURĂ ȘI ARTE.

Antologie română. Dl I. Manliu, profesor la Bucureșci, a publicat și a doua parte a modelelor literare din autorii secolului al XIX-lea, cu notișe biografice și aprețiari literare. Acăsta parte cuprinde poesia și ofere o lectură forte interesantă, la care vom mai reveni. E de observat, că să admis și Andrei Mureșan, pe care un alt antologist din Iași nu la recunoscut poet. Dl Manliu, care în cele mai multe aprețiari ale sale se baseaza pe opiniunile altora, recunoșce după Maiorescu, că și Andr. Mureșan a scris o poezie: »Deșteptă-te Române.« La sferșitul volumului găsim și o culegere de poezii populare.

Documente istorice. A eșit de sub tipar la Bucureșci un nou volum de documente istorice de cea mai mare importanță. Ele se referă la anii 1451—1575, adecă la un interval mai bine de un secol, luminând una din epocele cele mai glorioșe ale istoriei romane, epocă în care a strălucit Stefan cel mare. Volumul forte mare porta titlul: »Documente privitoare la Istoria Romanilor, culese de Eudocsiu de Hurmuzachi.« Publicate sub auspiciile ministeriului cultelor și instrucțiunii publice și ale Academiei Române. Volumul II. Partea I. 1451—1575. Cu portretul lui Iacob Heraclid Despot Voievod. Bucureșci, 1891. Documentele sunt scrise tote în limba latină și cele mai multe decopiate din archiva c. și r. din Viena. Publicațiunea se face cu multă ingrigire; la început

o tablă de materii indică în ordinea publicării toate documentele; iar la sfârșit se află și un indice alfabetic. Întregul volum în cvart conține 824 pagini și e tipărit frumos la Socec.

Analele parlamentului român. România a făcut pe toate terenurile înaintare mare. Astfel și viața parlamentară a trecut acolo grabnic prin multe faze, până ce a ajuns la forma sa de astăzi. Biurul adunării deputaților a luat hotărârea să se publice toate procesele verbale ale fostelor adunări legitime, dimpreună cu lucrările relative la ele, atât cele aflate în arhiva adunării deputaților, cât și cele ce se păstrează în arhivele statului. Primul volum din această publicațiune a apărut la București sub titlul: »Analele parlamentare ale României. Tomul I. Partea I. Obșteasca extraordinară adunare de revizuire a regulamentului organic a țării românești, în 1831.« Volumul e precedat de un tablou fotografiat după aquarelul original ce se află în biblioteca națională din Moscova, și care reprezintă »Obșteasca extraordinară adunare de revizie«, deschisă în București, de președintele deplin-impunit al Divanurilor Moldovei și Valahiei, general Pavel D. Kisselef, în 10 martie 1831.« Urmază lista nominală și facsimilele semnăturilor membrilor extraordinarei obșteștii adunări de revizie și jurnarile ce s'au încheiat.

Despre George Asachi. A apărut la București, în tipografia cărților bisericești, broșura: »Cuvântare dîsă de In. Pr. S. mitropolit al Moldovei și Sucevei D. I. Iosif Naniescu, în biserica st. mitropolii din Iași, în ziua de 14 oct. 1890, cu ocaziunea inaugurării statuei venerabilului literat și patriot George Asachi.«

Gazeta Bucovinei, noul organ de publicitate al fraților din Bucovina, despre care mai vorbirăm în foia noastră, a apărut la Cernăuți. Va înlocui »Revista Politică«, care a încetat; va eși de două ori pe săptămână, cu un supliment lunar sub titlul »Foia Săteanului.« Editor dl. F. W. Modest cav. de Grigorcea; director dl. Pompiliu Pipoș; redactor răspundător dl. Vasile Marcu. I dorim succes!

TEATRU ȘI MUSICĂ.

Știri teatrale și musicale. Dl. dr. T. Thamm a tradus în limba germană piesa »Scrisoarea perdută« a dlui Caragiali, care se va juca la Wallner-Theater în Berlin. — *Sava Pădurean*, cunoscutul lăutar din București, cântă cu trupa sa în ciroul Oxford din Londra. — *O bandă de lăutari români*, sub conducerea lui George Orbi-Albi, va pleca în zilele acestea din București la expoziția franceză din Moscova.

Reprezentări teatrale române în Viena. Artiștii Teatrului Național din București, dl. Gr. Manolescu și dna Aristița Romanescu s'au încheiat reprezentațiunile cu trupa lor la Iași. De acocă au să plece la Viena, unde vor da câteva reprezentațiuni tot în limba română la Karl-Theater. Diarele din Viena spun că trupa română e așteptată acolo cu multă curiozitate. Dorim succes acestei debutări artistice!

Serbare școlară în Petroman. Școala confesională gr. or. română din Petroman, comitatul Timișorii, se va sfinți la 19/31 maiu cu mare solemnitate. La liturghie va cânta corul vocal micșt al plugarilor români din Ciacova; iară la sfințire va cânta corul bisericesc din Petroman. După sfințire se va ține un banchet. După mieșădi la 2 petrecere cu joc în avlia bisericii. Sêra concert, cu următorul program: 1, »Deschiderea«, prin preotul Vincențiu Goiți. 2, »Motto«, eșcutat de Reuniunea de cântări din Ciacova. 3, »Crergă ruptă«, eșcutat de corul din Ciacova. 4,

»Motto: Șciința cultivéză«, de L. Șepețan, eșcutat de corul bisericesc din Petroman. 5, »Corona Moldovei«, de Porumbescu, eșcutat de corul bisericesc din Petroman. 6, »Hai Mărie«, de Popovici, eșcutat de corul din Ciacova. 7, »Cântec de primăveră«, eșcutat de corul din Petroman. 8, »Dor dorule«, de Vidu, eșcutat de corul din Ciacova. 9, »Resai lună«, de Musicescu, eșc. de corul din Ciacova. 10, »Junimea parisiană«, de Adam, eșcutată de corul din Petroman. 11, Cuvânt de închidere. După aceea joc în paușă se vor jucă jocurile naționale Călușerul, Bătuța și Țesuta de cătră Petromanenți și Ciacoveni.

Convenirea reuniunii sodalilor români din Sibiu, pe care o anunțarăm și noi, în sâmbăta trecută, la 4/16 l. c. a reușit foarte bine. A luat parte lume multă, căci neîncheiându-se încă sinodul arhidieceșsan, deputații toți s'au înfăoșat. Progresul în cântări al sodalilor a surprins pe toți. Atât cvartetele, cât și solurile, s'au cântat esact. Mult au contribuit la succesele membrii reuniunii române de cântări din Sibiu: dșora A. Cunțan și dnii Iliescu, Demian și Fogata. Dșora E. Bădila, care a declamat poesia »Copila română« de Iosif Vulcan, a fost viu aplaudată. După concert urmă jocul, care ținu până dimineța.

BISERICĂ ȘI ȘCOLĂ.

Șciori bisericeșci și școlaro. *Boerul Andrei de Gafenco* din Bucovina, murind în luna lui februarie, a lăsat prin testament, după »Gazeta Bucovinei«, 30,000 fl. pentru edificarea unei biserici în Zamostie, 4000 fl. pentru edificarea unei școle tot acolo și 1000 fl. din care să se creeze stipendii pentru studenții săraci. — *Dl. Mihail Blidariu*, paroc și asesor consistorial în Prilipeți, a dăruit bisericii gr. or. de acolo un baldachin, în preț de 100 fl. — *Ministru de culte Csáky* a îndreptat episcopului din Gherla o scrisore, invitându-l să oprască pe preoții sei a »schimonosi« în matricule și 'n extracte numele proprii, căci în cazul contrar vor fi urmăriți pe calea legii.

Fondațiunea universitară Carol I. Publicăm mai sus actul prin care regele Carol I face o fondațiune regală. În privința acesta mai cetim în »Timpul« următoarele: Majestatea Sa dăruieșce casa Sa din strada Vămii împreună cu curtea și grădina, care pot fi prețuite de aprópe 300,000 franci. Pe acest teren se va clădi un palat, care va costă aprópe 500,000 franci, unde va fi aședată o bibliotecă și unde vor fi sale de studiu și de intrunire. Regele mai face un dar de 200,000 franci, al cărui venit va fi afectat la tipărire de tese și de lucrări șcientifice, precum și la ajutore pentru studenții fără mijloce. Prin urmare darul făcut de M. S. regele se urcă la cifra de un milion.

Sinodul arhidieceșsan din Sibiu a ținut 10 zile. Între celelalte s'a decis ca consistoriul să se ingrigască de modele de caligrafie pentru școlele elementare confesionale. S'a votat mulțumită I. P. Sale arhiepiscopului și mitropolitului Miron Romanul pentru atitudinea sa în casa magnaților în trêba asilelor de copii. S'a hotărât ca manualele pentru școlele confesionale să se tipăreșcă cu ortografia Academiei Române. În senatul școlar s'au ales din cler: Ioan Popescu, Ioan Papiu și Mateiu Voilean; dintre mireni: Leontin Simonescu, dr. Liviu de Lemenyi, dr. Absolon Todea, Ipolit Iasiievici, Ioan de Preda, Stefan Stroia, dintre cari sinodul a reales pe Mateiu Voileanu de asesor referent. În senatul epitropesc, din cler: Ioan Droc, Nicolau Ivan, dr. Remus Roșca; dintre mireni: dr. Ioan Nemeș, dr. Ioan Mihu, Gerasim Candrea, Pantaleon Luceța, dr. Nicolau Olariu și Ioan Macelariu.

Conferență preoțescă. La 11 mai s'a ținut în comuna Malin conferența preoțimei din protopopiatul gr. c. al Betleanului, sub presiul părintelui protopop Mihail Făgărășan. S'a cetit lucrarea repozatului preot Gavril Pop despre »Efectele principale ale religiunii creștine asupra omenimei și divinitatea ei»; preotul Ioan Neamț ceti partea primă din o lucrare, prin care cu citațiuni din cărțile rituale orientale arată că sântem Romani; învățătorul Ioan Mureșan făcū istoricul parohiei Coci; în sfērșit preotul I. Bulbuc ceti inceputul istoriei protopopiatului Betlean. Adunarea de tōmnă se va ține la Nimigea-maghiară, unde vor veti lucrările lor preoții: Ioan Neamțu și I. H. Botean.

Adunări învățătoresci. La Timișora în 11/23 iunie se va ține adunarea generală a Reuniunii învățătorilor gr. or. din protopresbiteratul Timișorii, sub presiul dlui Emeric Andreescu, notar Ioan Doboșian. Cu asta ocaziune învățătorii Trăian Lungu și Petru Muțu vor ține prelegeri practice cu școlarii. **La Coșocna** la 6/18 iunie se va ține adunarea generală a Reuniunii învățătorilor romani gr. c. din comitatul Coșocnei. — **In Valea-Groșilor** la 23 și 24 iunie n. se va ține adunarea generală a Reuniunii învățătorilor gr. c. romani din giurul Gherlei, sub presiul Rds. dn canonic Demetriu Coroian, notar Vasilie Leșu.

CE ENOU?

Inmormântarea lui Ion C. Brătianu. Chiar la incheierea foii nōstre primirăm următoarele informațiuni mai esacte: Cinci trenuri separate au sosit la Pitești, de acolo până la Florica a fost un adevărat peregrinagiu. Regele și regina au depeșat la mieđași vėduvei: »Durerile nōstre sūnt egale cu durerile dvōstre, nepoții nōștri ne vor reprezenta la trista ceremonie. Carol și Elisabeta.» La 1½ au sosit principele Ferdinand și frate-seu Vilhelm, cu adjutanții regali Odobescu și Peticari, cari aduceau corone prē frumōse de rose albe, ministri Lahovari și Esarcu, generalii Angelescu și Barozzi și alți adjutanți regali. Au fost reprezentate tōte județele și orașele, corporațiunile, societățile culturale și economice, funcționarii și multe institute publice. Remășițele mortuare erau depuse într'un boschet; la intrare pe mesă se află un registru unde asistenții ș-au scris numele în semn de amintire. Onorurile militare s'au făcut sub comanda colonelului Papadopol. Serviciul religios s'a oficiat de episcopul de Argeș Ghenadie și Partenie al Dunărei de jos. Au vorbit D. Sturdza în numele partidului liberal-național, V. A. Urechia în numele senatului, P. S. Aurelian pentru Academie, T. Rosetti guvernatorul Bancei Naționale, V. Lascar, Nicolaid. A cāntat corul dela Domnița Balașa din București sub conducerea dlui Bărcănescu. Tricolorul național prototindenea erā infășurat în doliu.

Hymen. *Di Silviu S. Selăgean*, absolvent de teologie al diecesei oradane, la 5/17 l. c. s'a cununat cu dșōra Silvia E. Pop, fiica dlui Ioan Pop paroc și protopop în Chereluş. — *Di Nicolae Michuta*, absolvent de teologie din Arad, la 12/24 l. c. se va cunună cu dșōra Iuliana Soreșcu în Parța.

Șoiri personale. *Di N. Teclu*, membru al Academiei Române și profesor de chimie la Academia de comerț din Viena, a ținut de curēnd o conferență cu experimentațiuni în laboratorul de chimie al acelei școli, ascultat și aplaudat de un public numeros. — *Di M. Pompiliu* a suferit multă vreme de o bolă de nervi, dar acum e cu mult mai bine, încat a ho-

tărit să vie din Iași la Beiuș ca să petrecă vėra în sinul familiei.

Reuniunea femeilor române din Mediaș va ține adunarea sa generală la 2 iunie 8 ore a. m. în edificiul școlii gr. c. din Mediaș, sub presiul dnei Maria Roman. Cele mai însemnate obiecte de pertractare sūnt: raportul comitetului despre activitatea sa dela ultima adunare generală, absolutorul cassierei și propuneri, care țintesc prosperarea Reuniunii.

Reuniunea de agricultură din Caransebeș a ținut adunarea sa generală în luna trecută, sub conducerea dlui președinte Ioan Topal, secretar dl Iosif Balan. Din raportul comitetului s'a constatat, că prāsirea vitelor și pomăritul sūnt tōrte neglijate în părțile acele, cu tōte că tocmai aceste ramuri formeză izvōrele principale de venit ale economului nostru. S'a decis că dezvoltarea acestor ramuri are să fie problema principală a Reuniunii. Ea va ține o expoziție de pōme, va trimite în fața locului un individ care să indemne comunele de-a înființa grădini de pomărit și să le dea învățăturile trebuitoare, conducătorii grădinelor comunale se vor chemă la un curs de pomărit; asemenea va luă mēsuri și pentru dezvoltarea economiei de vite.

OGLINDA LUMEI.

Exregina Natalia a Serbiei, care de-un an de zile a petrecut la Belgrad, a fost espulsată de acolo prin votul scupeiinei. Espulsarea erā să se sevērșescă la 18 l. c. Supunēdu-se silei, Natalia a părăsit în trāsura proprie palatul și a fost dusă cu escortă puternică la vapor. Poporul, cetățenii și studenții inse s'au opus, au alungat gendarmii, audehamat caii trāsurei și între strigate entusiaste au adus-o pe exregina îndērēt la palat. Cavaleria de gardă voiă să 'mprāsceie poporul, dar tumultul respunde cu petri, atunci garda făcū pușcături, învalmășelă mare, în ambele părți numeroși morți și răniți. Infanteria sosită restabili ordinea. Diminēța la 4 ore, pe când āncă tot orașul dormiā, exregina fu escortată la gară, de unde un tren separat o duse până la Semlin. Aici a stat la otel pān' a doua di diminēța la 10, atunci fu dusă cu vaporul spre Turnu-Severin, de un plecā spre Odessa. Pe timpul petrecerii sale în Semlin, multe dōmne și domni din Belgrad și câteva mii de cetățeni au mers s'o mai vėdă odată. Belgradenii au voit să angajeze un vapor special, ca să însoțescă pe regina la Turnu-Severin, inse societatea de navigațiune le-a refusat vaporul. Tinerul rege Alexandru, când i s'a spus cele petrecute cu mămă-sa, a plāns.

Moștenitorul tronului rus, care în curēnd se va logodi cu princesa Elena fiica principelui de Muntenegru, a pāșit-o curios în Japonia unde călătoreșce acuma. Intrānd cu o societate veselă într'un loc de evlavie, pāzitorul aceuia l'a lovit cu iataganul și acuma zace bolnav. Trēba acēsta a produs mare senzație prin tōte diarele. La început s'a vorbit de un fel de atentat; în urmă inse adevērul s'a dat de gol.

Călințarul sēptēmānei.

Diua sēpt.	Călințarul vechiu	Calind. nou	Sōrele
Dumin. slabanogului	Ev. dela Ioan c. 5	gi. 3, ainv 4	res. [ap
Duminică	12 SS. German și Epif.	24 Ioana	4 13 740
Luni	13 Mart. Glicheria	25 Urban	4 12 741
Martī	14 Mart. Isidor	26 Beda	4 11 742
Mercuri	15 Par. Pachomiu	27 Theodor	4 10 743
Joi	16 St. Teodor	28 (†) Diua Dv.	4 10 744
Vineri	17 Cuv. Andronic	29 Maximilian	4 9 745
Sāmbātā	18 Mart. Teodot	30 Ferdinand	4 8 747

Proprietar, redactor respundător și editor: **IOSIF VULOAN.**

Cu tipariul lui Iosif Lang în Oradea-mare.